

כוחנו הצנאי הוא נס הנסים:

א. הגבורה להלחם בצירוף הכשרון המלחמתי מהווים נס:

שמואל א ט"ז

(לב) ויאמר דוד אל שאול אל: לפי לב אדם עליו עבדך ילך ונלסם עם הפלשתי כנה: (לג) ויאמר שאול אל דוד לא תוכל ללכת אל הפלשתי כנה לנלסם עמו כי נער אתה והוא איש מלחמה מעורר: (לד) ויאמר דוד אל שאול רעה כיה עבדך לבאון ובא הארץ ואת הדוב ונשא מה מטערה: (לה) ויאמתי אסרו והכתינו והלכתי מפיו ונבם עלי ונסדקתי בדבנם והכתינו והמיתנו: (לו) גם את הארץ גם הדוב הכה עבדך ונה: הפלשתי קערל הזה כאשר מטם כי סורף מערכת זהים סיים: (לז) ויאמר דוד יקום אשר הצלתי מיד הארץ ומיד הדוב הוא יצילני מיד הפלשתי הזה ויאמר שאול אל דוד לך יקום יקיה עמך:

מסכת בבא קמא דף ק"ו עמוד א':

מתיב רב בשתי: רועה שהיה רועה עדרו ובא לעיר, ובא ואב ומרף, ובא ארי ודרם – אין אוריים: אילו היה שם היה פעיל, אלא אומרין אותה, אם יכול להציל – חייב, ואם לא – פסור. ואמאי? גימא ליה: אי רותית דתם – הוה כמתיב ב' (שם א"ה) גם את הארי גם (את) הדוב הבה עבדך – משום דאמר ליה: אי רותית חזית לאתרושתי לך גימא – הוה אתרושתי לך גימא כרביי גימא בן דוסא, דמתין עיזי דרובי בקריתו. וגימא ליה: נהו דלניסא רבה לא היה חזינא, לניסא וזמא חזינא – קשיא.

תוד"ח 'מתיב רב שתי':

גימא לאמא לל פדך ממתיקא דלפניסלם גמלל דל עבד דתתן הארי והדוב היו א טונם ומלמא נומל אילם נלסם כהם הוה מקיים כיה גם נלם הארי וכן טעם להאם כיון שקיים גם וכל נל ל כח נפשיה לן ויכל לומר רעה מקיים כיה לכל כהם ככל ללם הוה גם נללמא אל הוה הכה הוה כיה רוח נפשיה דעמל נללמא והוה מקיים כיה גם נלם הארי כ"ו.

לתיבת ישראל א"ע ט"ז ק"ב:

נהו דבענו... עם כל גימסיה והפגלאת שנתגלו בכפרותינו הנבואית והמדינית, אל פרק ונבנו זה ואל קיום גבנו זה. אומנם גם גימסיה ופלא הפלאת, והסוד והתשרש של כל אלה אשר הראו ונל הלא הוא ענינו של היום הזה: הברות והחלופה כי קשה תהי מדינת ישראל, כי התחילה קשה גם נציבה עממאת וסילטנו על ארץ אבותינו מורשת נתלחנו. "ואי יומא דקא גרים" (מסיה סנה) אופח הגבורה ופח הרוח חלל של אנשי צברותינו, אשר נתכנסו ביניהם איזי בביית המשכית מלל אנבי ודריש אל מרוביה העולם מלל ומפגלתינו כי יש מדינת ישראל... אחר הוא עם רוח הגבורה הגשגבה של גיבורי צבאותינו קדושתנו, לכל פלגותיהם, מסויה נפשותיהם והתרוות על קדושת ד' וארצו ועמו ותורתו.....

אופח הגבורה הוה, בסטיות הנפש ובהתנסות הרוח, אשר הפיח בתוכנו אלהי אבותינו קורא ודוריתנו, רוח הנצח ישרם וישרשם של כל גימסיה והפגלאת אשר בתגלולתו את עלינו בגימסיה איתנו אל ונבנו זה ואל קיומנו זה.

על דברי הגם בבבא מציעא ק"ו... סבואר כי רוח הגבורה והדעת להלחם הפתגלה באדם, ולהתנב על כוחות המשתחררים ללקיחם, הוא גם הופיע סמוליים, בכח הדחיפה והדחיפה העליונה והפנימית העושה את ההתעוררות והתאמצות ואת ההתחמכות וההתגברות לתנופת היבלה והתקופה, ואם כך אה בפעשה העלה ושיעור של דוד, בסרעית צבאו המרשיה, כספם ודיותו מלך ישראל... על אהת כפה ונפה בעיניו כלל ישראל ופתחן וישעוה ופעשה הלוחו ותקופתו, שהוה באים כאן כבוע ישרי וברור וגלוי 'ברוח הגבורה והדעת' המופיע עלינו, גם גימסא רבא וגם בימסא וסא וכיס ק"ו) ונפגצנו בגימסיותנו.

ב. מתוך כך אומר סו"ר הרב צני יהודה קוק זצ"ל:

לתיבת ישראל / חלק א / מאמר שלושם שבוע – לתקף קדשות של יום עצמאות
... מבאר כי "רוח הגבורה והדעת" הפתגלה באדם, להתגבר על כחות הפשחיתים ומתנגדים לקיימו, הוא גם הופיע מפורסם, בכח הדחיפה הרוחנית העליונה והספנימית, השעשה את ההתעוררות וההתאמצות ואת ההתחמכות וההתגברות לתנופת העולה והתקופה... על אהת כפה ונפה בעיניו כלל ישראל וספקו: שיעוה ומעשה העלות ותקופתו, שההנו באים כאן כבוע ישרי וברור וגלוי "ברוח הגבורה והדעת" המופיע עלינו..."

ג. וכה לזכרו הרמב"ם, שמכיו הרבה פסוקים הקובעים שרוח ה' היתה שורה על השופטים כגון יפתח ומשמון, והרי לא מחכת אף נכואה שנאמרה מפייהם כרוח ה':

מורה נבוכים חלק ב' פרק ט"ה

"מדרגה א - תחלת מדרגות הנבואה, שילוח לאיש עזר אלהי שייעוה ויזרהו למעשה טוב גדול, כהצלת קהל חשוב מקהל רעים, או הציל חשוב גדול, או השפיע טוב על אנשים רבים, וימצא מעצמו לזה מניע ומביא לעשות, זאת תקרא רוח ה', והאיש אשר שילוח אלו זה הענין יאמר עליו ש'צלחה עליו רוח ה', או 'לבשה אותו רוח ה', או 'נחה עליו רוח ה', או 'היה עמו ה'."

וזאת היא מדרגת שופטי ישראל כלם אשר בהם על הכלל, ו'אני' ה'קים; והנהו לכהם שקטיים ונהו; והנה עמ'ה'ש'לם ו'קו'ש'ע'ל, וזו גם כן מדרגת יועצי ישראל החשובים כלם, והנבאר זה בפרט בקצת השופטים והמלכים, ו'תקי' על: ו'קפח' ח'ם; והנה, ונאמר בשמשון ו'פגלל' עליו ח'ם; והנה, ונאמר ו'פגלל' ח'ם ו'ה'ל'ים על: ש'אל' ק'שמעו את ד'כר'ים העולה, וכן נאמר בעמשא כאשר הניעהו רוח הקודש לעזור את דוד, ו'רוח לבשה את' ו'קמשה' ראש השלושים השלישים לך דוד ונעבך ב'ו'ש'."

ודע שכמו זה הכח לא נבדל ממש רבינו מעת השיגו לגדר האנשים, ולזה התעורר לברוח את המצר, ולמעט הרשע משיני הנפיים, ומחוקק זה הכח בו עד שאחרי פחדו וברחו והגיעו למדין והוא גר ירא, כאשר ראה מאומה מן העול לא משל בעצמו מהסיוח ולא יכול לטובלו, כמו שאמר ו'קים מ'ש'ה ו'ש'ל'ן."

וכן נלוה אל דוד כמו זה הכח אחר שנמשח בשמן המשחה, כמו שאמר הכתוב בו ו'פגלל' ח'ם; והנהו לך דוד טקיים הקוא וקעלה, ולזה התגבר אל הארי ואל הדוב והפלשתי.

וינאם ברוח ה' הזאת, לא הביאה אחד מאלו לדבר דבדב, אבל תכלית זה הכח להעיר זה המחוקק לפעל אחד, ולא לאי זה פעל שידמן, אלא לעזור עשוק, אם דודו אל קהל, או מה שמביא לזה, וכמו שאין כל מי שרואה חלום אמתי נביא, כן אין כל מי שילוח אלו עזר לדבר אחד איהו דבר שדדמן, כקנות ממון, או הגיע לענין מיוחד בו, יאמר עליו שהשתחררה אלו רוח ה', או 'ה' עמו, ושהוא עשה מה שעשה ברוח הקודש, ואמנם נאמר זה במי שעשה טוב גדול מאד, או מה שמביא אלו כהצלת יוסף בביית המצר, אשר היתה סבה ראשונה לענינים גדולים התחדשו אחר כן... [ונקדמו בה תרגום וינתן שתרגם (8 פעמים): ו'רוחם; והנה' – ו'רוחם גבורא מן קדם;]:"

יִצְאָה יְהוָה וְלָלְחֵם בְּלִוְיָם הָהֵם בְּלִוְיָם הַלְּחֻמוֹ בְּלִוְיָם הָרַב

'מִתְחַקֵּם וְיִשְׁקֶר-אֵלֶּה' וְיִתְקַוְּנוּ מִקְצֵי יְהוָה - יש חוכה להתכונן בהתרחשויות הגדולות שרואות עינינו, ולראות את חסדי ה' על אף הצער, ואת הנס הגדול על אף הצללים:

אֲרֻחַת הַרְאִיָּה (מִשְׁדֵּ הַדָּבָר קוֹ) / סֵדֶר ב' / תְּשֻׁלָּה

"... אֲנַחְנוּ עִם יוֹדְעֵי הָאוֹתוּת בִּסְפֵר ד', כִּסְפֵר הַתּוֹרָה הַכְּתוּב מֵרַח ד' אֶל עוֹלָם וּשְׁפַעַת אִמְרַת קִדְשׁוֹ הַיְחִיה לְנֶצַח, אֲשֶׁר לֹא יִשׁוּב רִיקָם דְּבַר אֶחָד מִדְּבָרֶיהָ, כִּסְפֵר הַיְחִיה, וְהַתּוֹלָדָה הַכְּלָלִית וְהָאֲנֻשִׁית, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים הַגּוֹבֵל לְקָרָא גַם כֵּן, עַל יַד אֲנָשֵׁי-חַמּוּדוֹת, וְאִרְם הָי' בְּקִרְבָּנָם, גַּם אֶת הַכְּתָב הַמְטוּשָׁשׁ הַזֶּה שֶׁל מַסְבוֹת הַמְאֻרְעוֹת הָאֵלֶּה..."

ה' בעל מלחמות

אמנם, יש הסברים וכירוים שונים לגבי פרוץ מלחמה זו, אבל מעל לכל ההסברים נמצא עניין פשוט, שיש ריבון לעולם, קורא הזרורות מראש, שססדר גם את ענייני המלחמות:

תְּלַמְדוּ בְּכָל מִסְכַּת עֲבוֹדָה זְרָה דָּף ב עֲמוֹד ב

"... אִמְרַת לַהֵם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּמֵי עֵסְקָתָם? אֲמֹרִים לְפִנּוּ: רַב־שֵׁע' ... הַרְבֵּה מִלְחָמוֹת עֵשִׂינוּ, וְכוּלָם לֹא עֵשִׂינוּ אִלָּא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל כִּדִּי שִׁיעַתְעֹכֵם בַּתּוֹרָה. אִמְרַת לַהֵם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: כֹּל מֵה שְׁעִישִׁים - לְצוּרֵךְ עֲצַמְכֶם עֵשִׂיתֶם... מִלְחָמוֹת אֲנִי עֹשִׂיתִי, שְׂבִאֲמֶר: וְהָיָה אִישׁ מִלְּקִטָּה..."

ומכל מלחמה צומחת ישועה:

עַת מִלְחָמָה ו הַרְבַּ עֲבֵי יִשְׂרָאֵל טַא

"הַיָּמִים הַלְלוּ הַיָּמִים הַדוֹרְשִׁים מְאִיתָנוּ עֲבוֹדַת רוּחַ גְּדוּלָּה! הַסְתַּכְלוּת שֶׁל אֲמוֹנָה, פּוֹקַחַת אֶת עֵינַי, לְרֹאוֹת אֶת הַגְּבוּרָה הַמְתַּגַּלָּה בְּכֹסֶת יִשְׂרָאֵל מִמַּעַמְקֵי נִשְׁמַתָּה, גְּבוּרַת הַכֹּלָל וְגְבוּרַת הַיְחִידִים הַמִּתְפַּרְסֶת מֵתוֹכָה..."

אִם אֲמֹרִים בַּתְּפִילָּה 'בְּעַל מִלְחָמוֹת זֹרַע זְדוּקוֹת מִצְמִיחַ יִשְׁעוֹת' - הַקְּב"ה נִקְרָא 'בְּעַל מִלְחָמוֹת'. הַמִּלְחָמָה עוֹקֶרֶת בְּבַת אֶחָד דְּמִיּוֹת מִרְבוּבִים, חוֹרֶעַת בְּנו זֹרְעִים יוֹתֵר סְרוּרִים, וּמְשַׁנֵּה בְּבַת אֶחָת אֶת כֹּל הַיִּשִׁיחַ הַצִּיּוּרִי, וְאִנּוּ מְקוּיִם וּמִתְפַּלְלִים שֶׁהַזֹּרְעִים שֶׁל הַצְּדָקָה יַגְדִּילוּ לְהִיּוֹת צְמִיחֵם שֶׁל יִשְׁעוֹה'."

עלינו להרים את המחשבות והרגשות שלנו על-פ גודל מהותה הפנימית של המלחמה. ככל שנעליח לעשות כן, כך נוכל להפחית רוח חיים אמתית בליבנו ובלב כל השוכנים אותנו. נצחונו תלוי בגדולת הרוח:

אֲרֻחַת / הַמְלֻחָמָה / א

קָשָׁשׁ מְלֻסְמָה גְּדוּלָּה בְּעוֹלָם מִתְעוֹרָר כִּם מִשִּׁים. עַת הַזְמִיר הַגִּיעַ, זְמִיר עֲרִישִׁים, הַרְשָׁעִים וְנִקְדָּשִׁים מִן הָעוֹלָם וְהָעוֹלָם מִתְבַּסֵּס, וְקוֹל הַתּוֹרָה נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ... וְאַחֵר כֵּךְ בְּתוֹם הַמְלֻסְמָה מִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם בְּרוּם סוֹדֵשׁ וְרִגְלֵי מִשִּׁים מִתְגַּלִּים בְּיֹסֵר, וְלִפִּי עֶרְכָּה שֶׁל גֵּל הַמְלֻסְמָה בְּכּוֹמַתָּה וְאִי־כִיָּה כִּנֵּה מְגַדֵּל הַכְּפִיָּה לְרִגְלֵי מִשִּׁים שְׂבֵה..."

וְהָיָה בְּיָמֵינוּ הַזֶּה הוּא בְּיָמֵינוּ כְּמֵה יוֹגֵג עַל-אֲרֻמַּת יִשְׂרָאֵל - מִלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוֹג

יש השואלים אם מערכה זו היא חלק ממלחמת גוג ומגוג. קשה לענות על שאלות מעין אלו, וכבר כתב הרמב"ם:

רַמְבַּ"ם הַלְכוֹת מַלְמִים פֶּרֶק יב הַלְכָה ב

"וְכֵן אִלּוּ הַדְּבָרִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶן לֹא יֵדַע אָדָם אִיךָ יִהְיוּ עַד שִׁיְהוּ, שְׂדֵבְרִים סְתוּמִין הֵן אֲצֵל הַנְּבִיאִים, גַּם הַחֲכָמִים אֵין לָהֶם קְבֵלָה בְּדֵבָרִים אֵלּוּ... וְעַל כֹּל פְּנִים אֵין סִדּוּר הַיִּיטֵת דְּבָרִים אֵלּוּ וְלֹא דְקֻדְקִיָּהוּן עֵיקֶר בְּדַת, וְלְעוֹלָם לֹא יִתְעַסֵּק אָדָם בְּדֵבָרֵי הַהַגְדוּת, וְלֹא אִיךָ בְּמִדְרָשׁוֹת הָאֲמֹרִים בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, וְלֹא יִשְׁמַע עֵיקֶר, שְׂאֵין מְבִיאֵין לֵי דִי יִרְאֶה וְלֹא לִי דִי אַהֲבֵה... אִלָּא יִחְכֵּה וְיִאֲמִין בְּכָלֵל הַדְּבָר'."

וכאמת באופן כללי אנו רואים עין כעין כשבו ה' ציון, והתגשמות דברים הנביאים:

שְׁמַת (מִשְׁרַת בְּשֻׁלָּח) פֶּרֶק טו פְּסוּק יג - יד

"זְמַיִת בְּחֹסְפָךָ, לֵם יָד יִצְאֵלָה וְלִגְלַתָּ בְּלִיָּה. אֲלֵ-יָהוָה קוֹרְשָׁךְ: שְׁמַעֵנוּ לְמִיִּם יְרֻחֵךְ וְיִלֵּךְ אֲחִי יִשְׂרָאֵל כְּכִלְיָת'."

בְּקִצְצוֹ אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן-תַּעֲמִים-... וְיִדְעֵי כִי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

יְחֻזְקָל פֶּרֶק טו פְּסוּק כה - ס

(כה) כִּה-אָמַר אֲדָנָי יְהוָה בְּקִבְצֵנוּ אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן-הַלְמִים אֲשֶׁר נִקְצָה בָּם וְהִקְבֵּשְׁתִּי בָּם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְשִׁבְנוּ לִי-אֲדוֹמָתָם אֲשֶׁר-זְמַיִתִּי לְעִבְרֵי לְעֻלָּה: (כו) וְיִשְׁכְּבוּ לְעֵינֵי לְכַלּוֹת וְכָצוּ בְּתִיִם וְנִשְׁלַעוּ כְרַמִּים וְיִשְׁכְּבוּ לְכַלּוֹת בְּעֵסְחֵתִי שְׁפָטִים כָּל-כָּל הַשְּׂאֵסִים אֲתָם מִסְּכִיבוֹתָם וְיִדְעוּ כִי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

זֶהוּ נְקִמָה לְהַגָּם סִפְרוֹ:

יִשְׁמִיחַ פֶּרֶק טו פְּסוּק י - יא

(י) וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לְאֲדָנָי יְהוָה יִבְרָאֵת יוֹם נִקְמָה לְהַגָּם מִצְרָיִם וְאִכְלָה וְחָרַב וְשִׁבְעָה וְרָחַתָּ מִדְּיָם כִּי יִבְחַר לְאֲדָנָי יְהוָה לְבָרָאֵת בְּאַרְץ מִצְרָיִם אֶל-יְהוָה-פֶּרְתָּה: (יא) לָקַח לְעַלְבֵּן וְהָזִין יָצִיר בְּתוֹכָהּ בְּתִי-מִצְרָיִם לְשִׂאָה הַרְבֵּית רְפָאוֹת תִּלְקַחָה אֵין כָּךְ:

כמובן, יש מקום לכירוים על אחריותם של אשיוס וגופים למלחמה, והרי אפילו מלך מביט דוד דנים אותם, אם יש עליו דין, וכל זה, מתוך הזירות כפולה ומכופלת בשמירת הלשון. כמיוחד כשהדבר נוגע לכלל ישראל. אך אין זה גורע מהאמת הסיודית שהי הוא ככל המלחמות.